

DE STRATEGISCHE VISIE MOERDIJK 2030

Gemeente Moerdijk
December 2009

VOORWOORD (PM)

De gemeente Moerdijk wordt met een aantal ingrijpende ontwikkelingen geconfronteerd. Zonder volledig te willen zijn, noemen we er een aantal: vergrijzing, ontgroening, de globalisering van de toeristisch-recreatieve en agrarische sector, schaalvergroting in de omgeving waarin de gemeente opereert en niet in de laatste plaats de voortgaande decentralisatie van rijksoverheidstaken. Deze en andere ontwikkelingen stellen de gemeente op korte en (middel)lange termijn voor grote opgaven.

De gemeente Moerdijk wil de samenleving het vertrouwen geven dat zij haar opgaven in de periode 2009-2030 op een robuuste wijze zal uitvoeren. Dit doet zij door in een visie op de (middel)lange termijn - op strategisch niveau - richting te geven aan de ontwikkelingen in de samenleving en aan de eigen positie in de regio. Deze strategische visie vormt een integraal en duurzaam afwegingskader, dat bestuurlijke en beleidsmatige handvatten biedt voor:

- het stellen van eigen prioriteiten;
- het beoordelen van initiatieven van derden;
- het verbeteren van de daadkracht en het proactief en consistent handelen;
- het versterken van de resultaat gerichte lokale en regionale samenwerking.

1 INLEIDING

Achtergrond

Belangrijke keuzes voor de bestaande koers van Moerdijk komen onder andere voort uit de Structuurvisieplus, het scenario Moerdijk 2020 en de dorpsplannen. Recent zijn daar onder andere beleidsplannen op het gebied van milieu, mobiliteit, wonen, water, economie, cultuur, sport en maatschappij bijgekomen. Uit deze verschillende documenten volgt een duidelijk beeld van de kwaliteiten en knelpunten van de gemeente. Dit geheel heeft – naast informatie over landelijke, regionale en lokale maatschappelijke ontwikkeling – gediend als input bij het op stellen van nieuwe strategische doelen.

Daarnaast opereert de gemeente Moerdijk in een complexe en dynamische omgeving met een sterk krachtenveld van Rijk, provincie, regio en grote bedrijven. Ook landelijke trends zoals vergrijzing en ontgroening, informatie- en communicatietechnologie en schaalvergroting hebben hun weerslag op de toekomst van de gemeente.

De reactie op al deze ontwikkelingen is een duidelijke strategische visie waarmee de gemeente een heldere boodschap uitdraagt naar haar omgeving, burens en burgers en waarin heldere keuzes gemaakt worden die richtinggevend voor oplossingen. De raad en het college zijn gezamenlijk een traject gestart om te komen tot een integrale strategische visie op de toekomst van de gemeente Moerdijk. De gemeente pakt hiermee niet alleen de rol van ‘speler’ maar vooral van ‘spelbepaler’.

Doelstelling

De strategische visie voor de gemeente Moerdijk heeft tot doel te komen tot een:

1. ontwikkelingsrichting voor de lange termijn;
2. kapstok en referentiekader voor integraal afgestemd gemeentelijk beleid;
3. duidelijke missie die kan worden uitgedragen naar buurgemeenten, provincie en rijk.

De strategische visie maakt het mogelijk om op langere termijn een consistent beleid te voeren, en nieuwe ontwikkelingen snel te combineren met al ingeslagen richtingen, waarmee de gemeente Moerdijk een integraal beleid kan voeren en beter kan anticiperen op veranderingen in de maatschappij, wet of wensen.

Weking

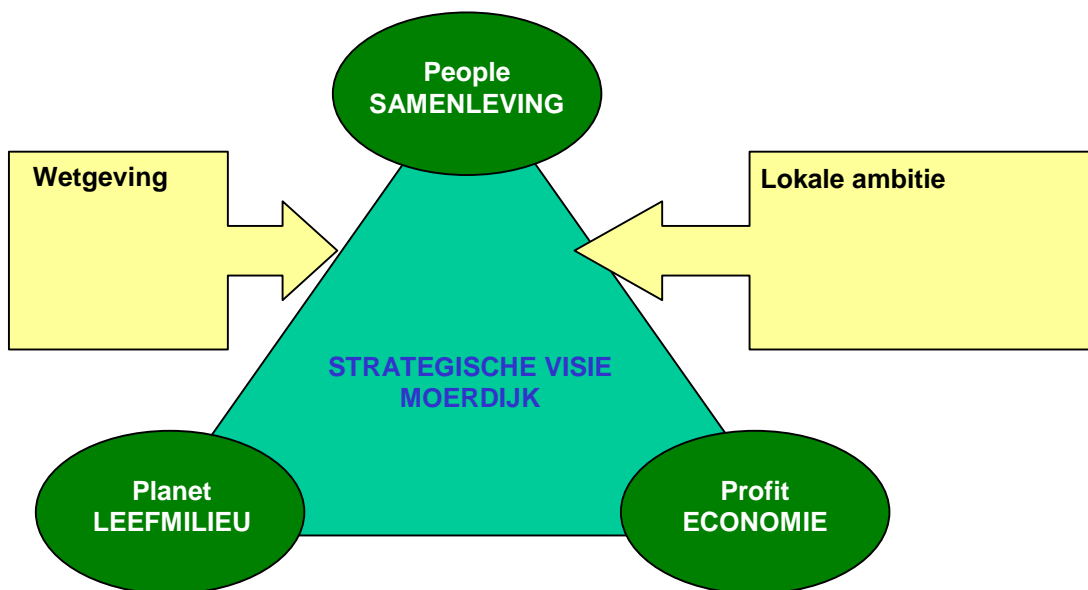
De strategische visie bevat een aantal fundamentele keuzes voor de gewenste toekomstrichting van de gemeente Moerdijk. De strategische visie bevat een aantal nieuwe randvoorwaarden op hoofdlijnen en voor de langere termijn. De strategische visie bevat de missie van de gemeente Moerdijk op weg naar 2030 en een strategie om deze te bereiken. Het is de rode draad voor het totale beleid van de gemeente Moerdijk.

Missie:

“Moerdijk is in 2030 een gemeente die, gelegen op de as Rotterdam-Antwerpen én als hoogwaardig logistiek centrum van West-Brabant, voor al haar inwoners een leefbare woonomgeving biedt met werkgelegenheid in de nabijheid. Een gemeente met rust, ruimte, recreatie en toeristische mogelijkheden in het westelijke deel en dynamiek, bedrijvigheid en bovenlokale voorzieningen, geconcentreerd in de kern Zevenbergen en het haven- en industrieterrein Moerdijk in het oostelijke deel van de gemeente.

Een gemeente waarin de kernen hun eigenheid bewaard hebben, maar ook duidelijk één gemeente vormen. Een gemeente met een sociaal gezicht, waar zorg en basisvoorzieningen dichtbij zijn en de menselijke maat geldt. Een gemeente die op een bewonersgerichte, innovatieve, efficiënte en effectieve wijze wordt bestuurd.”

De missie geeft de strategische visie drie dimensies als uitgangspunt voor de discussie rond de verschillende thema's: samenleving, leefmilieu en economie. Dit wordt ook wel het 'Triple P' mechanisme genoemd (people, planet, profit) of de Telos-Driehoek. Het idee achter de 'TripleP' gedachte is dat het optimaliseren van de economische kracht, de (lokale) leefomgeving en de sociaal-maatschappelijke kant op termijn leidt tot een duurzame gemeente. Schematisch kan de strategische visie als volgt beknopt worden weergegeven:

Figuur 1: Triple P-driehoek

Missie

Voor deze strategische visie heeft de gemeente Moerdijk een aantal keuzes moeten maken, of andersom; de in dit document gemaakte keuzes vormen de strategische visie. De strategische visie is de koers, de relatie tussen de verschillende beleidsterreinen en een visie op de manier van werken van de gemeente. De strategische visie kan zowel passief als actief worden toegepast. Het initiëren van concrete ontwikkelingen is een voorbeeld van een actieve inzet van de strategische visie. Een passieve toepassing is de visie als toetsingskader voor nieuw beleid te gebruiken. Dit is de kracht van een strategie: bij een integrale benadering is het geheel meer dan de som der delen.

Gevolg van het vaststellen van de strategische visie is dat de gemeente in de komende periode haar beleid evalueert en wanneer het huidige beleid de missie niet ondersteunt nieuw beleid opstelt om de strategische visie te vertalen in tactische en operationele doelstellingen en te verankeren in het beleid.

Hoewel alle beleidsnota's elke vier jaar worden geactualiseerd, is het van groot belang dat in de nieuw te ontwikkelen beleidsnota's 2030 als tijdshorizon wordt genomen. Tevens zullen, om het strategische en integrale karakter te bewaken alle (partiële herzieningen van) beleidsnota's een paragraaf bevatten waarin de relatie met de strategische visie, andere beleidsvelden en de duurzaamheidsambitie van de gemeente wordt geschetst. Zo wordt in elke nieuwe beleidsnota de hoeken van de Triple P-driehoek verder ingevuld, aangescherpt en uitgewerkt.

Proces

Vanaf februari 2008 hebben raadsleden in een viertal bijeenkomsten gezamenlijk een inventarisatie gemaakt van de kernkwaliteiten, knelpunten en de toekomstwensen van de gemeente Moerdijk.

Een van de laatste stappen in het proces, om de Strategische Visie succesvol te kunnen afronden was een expertmeeting en een uitgebreide, interactieve publieke consultatie. Deze bijeenkomsten hebben plaatsgevonden op 2 februari jl. De basis voor de consultatie waren de in verschillende raadsbijeenkomsten gemaakte en geformuleerde keuzes.

Tijdens de expertmeeting hebben de 'Captains of Moerdijk' (CoM) gediscussieerd over de Strategische Visie en de keuzes die tot dan door de gemeenteraad gemaakt waren. In een open, inhoudelijke discussie hebben de CoM's hun visie, ideeën en verwachtingen gegeven ten aanzien van de geformuleerde keuzes en de nog missende onderdelen in de visie.

De interactieve publieke consultatie was opgezet als een ‘lagerhuis’, waarbij iedere betrokken, burger en/of belangenvertegenwoordiger zijn of haar zegje mocht doen over de toekomst van de gemeente Moerdijk. De discussie werd ingeleid met stellingen en korte inhoudelijke inleidingen eveneens gebaseerd op de in november geformuleerde keuzes.

De raadsleden waren bij beide bijeenkomsten uitgenodigd als toehoorder zodat zij wat zij gehoord en/of gezien hebben kunnen afwegen in het definitief maken van de Strategische Visie voor Moerdijk. Van beide bijeenkomsten is een verslag gemaakt.

Vervolgens is er de concept Strategische Visie opgesteld waarin de resultaten van beide bijeenkomsten verwerkt zijn door vragen de stellen en stellingen op te nemen. De afzonderlijke fracties zijn gevraagd op dit document te reageren; op de conclusies en de eigen antwoorden te formuleren op de gestelde vragen. Het concept is tevens gepubliceerd op de website van de gemeente Moerdijk zodat ook burgers een reactie konden geven richting de fractie van zijn/haar keuze. De reactiedocumenten zijn verwerkt tot ‘De Strategische Visie voor Moerdijk’ die nu voorligt. Dit document wordt ter behandeling en vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad van de gemeente Moerdijk.

Leeswijzer

De strategische visie voor Moerdijk is opgehangen aan een aantal thema’s die allen op hun manier van belang zijn voor de gemeente in de periode tot 2030 en daarna. De thema’s staan daarom ook in een willekeurige volgorde. Er is niet één thema belangrijker dan het andere, de samenhang, hun rol/werking binnen de Triple P driehoek maakt dat de gemeente Moerdijk in 2030 haar missie heeft kunnen halen.

De thema’s zijn:

- Vergrijzing en ontgroening
- Rust en Ruimte
- Behoud van kwaliteiten van de kleine kern als leefomgeving
- Hoogwaardige industrie en bedrijvigheid
- Mobiliteit
- Recreatie en toerisme
- Sociale cohesie
- Voorzieningen
- Zorg
- Onderwijs
- Duurzaamheid
- Bestuur en organisatie
- Rol in de regio

Om de leesbaarheid vergemakkelijken volgen een aantal definities van algemeen door de gehele strategische visie doorgevoerde begrippen:

Duurzame ontwikkeling:

“Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generatie, zonder daarbij de mogelijkheden van toekomstige generaties om in hun behoeften te kunnen voorzien te beperken”.

Leefbaarheid:

“Leefbaarheid is het samenspel tussen fysieke kwaliteit, sociale kwaliteit, sociale kenmerken en veiligheid van de omgeving. (Sociaal Cultureel Planbureau, SCP, 2002)”

Duidelijk is dat bij de beoordeling van de mate van leefbaarheid verschillende factoren (indicatoren) een rol spelen. In ieder geval horen daartoe:

- De aanwezigheid van voldoende voorzieningen zoals scholen, winkels, parkeerfaciliteiten, openbare verlichting, groen en openbaar vervoer
- Aspecten die de mate van (sociale) veiligheid bepalen zoals inbraak, drugsgebruik, vandalisme en verkeer.
- Zaken die te maken hebben met het milieu zoals vervuiling, zwerfvuil, bodemverontreiniging, luchtkwaliteit en geluidsoverlast

- De kwaliteit van de openbare ruimte zoals dat tot uiting komt in een al dan niet verloederd straatbeeld, leegstand, autowrakken of zeerlangparkeerders, kapotte speeltoestellen en de onderhoudsstaat van parken en straten
- Sociale kenmerken zoals de aanwezigheid en kwaliteit van buurtcontacten en vormen van burenhulp
- De mate waarin de overheid de door haar gestelde regels op het gebied van leefbaarheid wel of niet handhaaft

Stedelijke kwaliteiten:

"De vestigingsruimten voor grootschalige bedrijvigheid en de daarbij horende hoofdinfrastructuur, de hoofdkern Zevenbergen en het geheel in (beperkte mate) combinatie met duurzame landbouwbedrijven, intensieve recreatie, bovenlokale voorzieningen en wonen in hogere dichtheden

Landelijke kwaliteiten:

"De vestigingen van duurzame landbouwbedrijven, natuur- en landschapsontwikkeling, wonen in lage dichtheden en kleine kernen, met recreatieve/toeristische voorzieningen en beperkte lokale bedrijfsactiviteiten en".

Basisfuncties:

Basisfuncties zijn: basisonderwijs, een ruimte met een ontmoetingsfunctie, binnen- en buitensportfaciliteiten naar behoefte en een kerngerichte zorgfunctie.

Sociale cohesie:

De mate waarin mensen steun en vreugde ontleen aan het lidmaatschap van een groep in dit geval de dorpsgemeenschap.

VERGRIJZING EN ONTGROENING

Keuze:

Moerdijk kiest ervoor in haar beleid aandacht te besteden aan vergrijzing en ontgroening en de nodige ontwikkelingen te starten zodat dat de bevolking in 2030 niet is gekrompen en de lokale mogelijkheden om de negatieve gevolgen van vergrijzing en ontgroening te onderdrukken zijn benut.

Toelichting:

Belangrijkste nationale (of zelfs mondiale) ontwikkelingen voor de kernen van West-Brabant zijn vergrijzing, ontgroening en individualisering.

De Nederlandse (beroeps)bevolking vergrijst. De grote naoorlogse geboortegolfgeneratie gaat massaal met pensioen en tot zeker 2020 zal de Nederlandse bevolking gemiddeld steeds ouder worden. Vergrijzing staat voor een stijging van het aantal personen in de hogere leeftijdsgroepen (65-plussers) ten opzichte van de totale bevolking: de gemiddelde leeftijd van de bevolking stijgt, de bevolking vergrijst.

Tegelijkertijd is er sprake van 'ontgroening'. Ontgroening staat voor een daling van het aantal personen in de lagere leeftijdsgroepen (0-19-jarigen) ten opzichte van de totale bevolking. De lagere geboortecijfers van na de geboortegolf vertalen zich in onvoldoende goed opgeleide jongere werknemers om de gepensioneerden te vervangen. Vergrijzing en ontgroening hebben dus vaak hetzelfde effect maar zijn niet synoniem.

Tot slot de gezinsverdunding, de toename van het aantal alleenstaanden, de steeds verder gaande individualisering en de daling van het gemiddeld aantal personen per huishouden.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben grote gevolgen voor onze kernen. Als ouderen wegtrekken naar Zevenbergen omdat daar passende voorzieningen zijn dreigt in de kleine kernen leegloop. Moerdijk neutraliseert de effecten van deze ontwikkelingen in eerste instantie door een goede, diverse kwaliteit van wonen aan te bieden o.a door "onderscheidend bouwen". De burgers van Moerdijk zullen zolang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen, zowel ouderen als jongeren. Dit vergt een actieve en creatieve aanpak waarbij wordt uitgegaan van flexibele inrichting van woningen, vernieuwbouw van bestaande woningen en vrijkomende gebouwen. De doorstroming op de lokale markt wordt bevorderd, door in te zetten op de realisatie van levensloopbestendige woningen en zorgwoningen, zodat jongeren binnen hun eigen kern hun wooncarrière kunnen doorlopen. Daarnaast is ingezet op de realisering van nieuwbouw in het bijzonder starterswoningen. Voor zowel de ontwikkeling van starterswoningen als levensloopbestendige woningen ligt een nadrukkelijke sturende rol voor de gemeente. Als het gaat om huurwoningen is er sprake van voldoende en passend aanbod en een transparant verdelingsbeleid.

Ten tweede ligt Moerdijk tussen belangrijke "werkgebieden". De demografische ontwikkeling heeft een direct gevolg voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid, veel oudere werknemers zullen de komende jaren uittreden. Om voldoende aanwas te hebben biedt Moerdijk de goede scholingsmogelijkheden aan onze jongeren en kunnen de werkende jongeren in Moerdijk (blijven) wonen. Ons woningaanbod is aantrekkelijk voor de werknemers binnen onze gemeente. Er wordt actief ingezet op het aantrekken van deze nieuwe bewoners in de kernen. Het woningaanbod sluit wat de diversiteit betreft hier op aan.

En als derde bouwt de gemeente Moerdijk in alle kernen voldoende woningen om de autonome toename van het aantal huishoudens op kernniveau te kunnen opvangen.

NB: De vergrijzing en ontgroening heeft relaties met veel van de nog komende keuzes onder andere bij de keuzes voorzieningen, kernen, zorg, mobiliteit en sociale cohesie zal vergrijzing en ontgroening terugkeren.

RUST EN RUIMTE

Keuze:

Moerdijk is in 2030 een gemeente met in het oostelijk deel stedelijke kwaliteiten en in het westen landelijke kwaliteiten. In het oostelijk deel is er naast de stedelijke kwaliteiten nog voldoende vrije groene ruimte waar natuur, landbouw en recreatie een plaats hebben. In het westelijk deel voeren rust en ruimte de boventoon en zijn natuur, landbouw en recreatieve/toeristische kwaliteiten geconcentreerd. Landbouw wordt er op een duurzame, innovatieve wijze uitgevoerd zonder de leefbaarheid van de in het gebied gelegen kernen aan te tasten.

Toelichting

Deze kwaliteiten moeten gezien worden in samenhang met de overkoepelende drie thema's uit de Triple P driehoek Samenleving, Economie en Leefmilieu. Deze zijn leidend. Moerdijk streeft naar een goed evenwicht tussen haar woongebieden, industrie- en bedrijventerreinen en landelijk gebied en naar een schoon en gezond leefmilieu.

De gemeente kiest hierbij bewust voor de versterking van haar landelijke én stedelijke kwaliteiten. De gemeente Moerdijk is groot genoeg om aan beide kwaliteiten ruimte te bieden. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt aansluiting gezocht op deze bestaande kwaliteiten. Hiermee realiseren we een evenwichtige en duurzame groei en versterking van beide kwaliteiten met behoud van het huidige karakter van de gemeente. Dus stedelijke ontwikkelingen waar al stedelijke kwaliteiten zijn en landelijke ontwikkelingen waar landelijke kwaliteiten zijn. Hierbij wordt ook nadrukkelijk aangesloten bij regionale kwaliteiten zodat naast goede transportmodaliteiten ook verbinding ontstaat tussen (bovenregionale) landschappelijke kwaliteiten.

De stedelijke kwaliteiten: het zeehaven- en industrieterrein, Zevenbergen en de daarbij liggende hoofdinfrastructuur.

De landelijke kwaliteiten: de polders, natuur en de waterranden in het noorden, westen en zuiden van de gemeente met daarin de kleinere woonkernen en extensieve recreatie.

De kern Zevenbergen heeft voldoende kunnen groeien. Voldoende in die zin dat Zevenbergen zijn functie als centrale kern van de gemeente goed vervult, ruimte biedt aan lokale bedrijvigheid en voldoende draagvlak heeft voor voorzieningen die ook van belang zijn voor de omliggende kernen.

Rust en ruimte zijn belangrijke kwaliteiten van het landelijk gebied in de gehele gemeente. Zowel in het westen als in het oosten zijn de kwaliteiten benut om Moerdijk in toeristisch-recreatieve zin te ontwikkelen in balans met de lokale leefbaarheid. De kleine kernen hebben hun eigen kwaliteiten benut, de autonome toename van het aantal huishoudens een plek gegeven met en beschikken over ruimte voor de eigen lokale bedrijvigheid.

Daarbij is zeker ook niet uit het oog verloren dat de (grondgebonden) agrarische sector de drager van het landelijk gebied is. Er is voor gezorgd dat die sector goed kan blijven functioneren door onder andere in voldoende mate, in het landelijk gebied passende, nevenactiviteiten mogelijk te maken en toe te staan. De combinatie landbouw–recreatie–natuur is als een krachtige combinatie benut om garant te staan voor een hoge kwaliteit van ons landelijk gebied.

BEHOUD VAN KWALITEITEN VAN DE KLEINE KERN ALS LEEFOMGEVING

Keuze:

De kernen van Moerdijk hebben in 2030 allen nog steeds hun eigenheid ze vormen een netwerk waardoor ze met elkaar duidelijk de gemeente Moerdijk zijn. De leefbaarheid in de kernen is goed, de sociale cohesie is sterk en de menselijke maat is leidend.

Toelichting:

Binnen een gemeente met zoveel verschillende kernen is het van groot belang dat er een samenhang is tussen de onderlinge kernen waarbij alle kernen profiteren van het feit dat ze onderdeel uitmaken van een groter geheel zonder dat daarbij de eigenheid van die kernen verloren gaat. De gemeente speelt daar op in door een goede combinatie te maken van kerngericht en gemeentebreed beleid. Zij neemt de leiding, is de verbindende factor en neemt de bevolking als belangrijkste speler daarin mee. Er zijn goede en veilige auto, fiets en openbaar vervoerverbindingen tussen de kernen die aansluiten op verbindingen met de omgeving. Elk kern beschikt over de basisfuncties en al het overige is eenvoudig en snel bereikbaar en/of beschikbaar.

De kernen zijn levendig, er gebeurt meer dan alleen wonen. Het sociale gezicht van de kernen is sterk ontwikkeld en verankerd in het verenigingsleven.

Naast maatschappelijke voorzieningen zijn er commerciële voorzieningen en bedrijfsruimten, innovatieve en (nieuwe) vormen van meervoudig ruimtegebruik zijn hierbij benut. Elke kern heeft een eigen specifieke menging van wonen en werken die past bij het karakter. Het behoud van de specifieke kwaliteiten van de kern als leefomgeving staat centraal met als resultaat een gezond woon-, werk- en leefklimaat in de gemeente. Bedrijven die niet in de woonomgeving passen, maar wel in zekere mate kerngebonden zijn worden ondergebracht op lokale bedrijfsterreinen nabij de kernen.

HOOGWAARDIGE INDUSTRIE EN BEDRIJVIGHEID

Keuze:

Het industrie- en zeehaventerrein Moerdijk wordt efficiënt, duurzaam en op een voor de omgeving verantwoorde wijze gebruikt. De combinatie met logistiek maakt de gemeente Moerdijk het logistieke knooppunt van Zuid West Nederland.

Toelichting:

Het industrie- en zeehaventerrein Moerdijk is één van de belangrijkste stedelijke kenmerken die de gemeente in de regio haar economische positie geeft. Natuurlijk zijn er negatieve invloeden op andere kwaliteiten van de gemeente, in de vorm van milieubelasting en veiligheidsrisico's. De gemeente heeft echter in 2030 een goede weg gevonden in dit spanningsveld: een duurzame relatie tussen industrieterrein en omgeving, waarbij de ruimtelijke mogelijkheden voor economische ontwikkeling in harmonie zijn met de leefkwaliteit van de omgeving. Dat wil zeggen: het behouden en creëren van werkgelegenheid in combinatie met vermindering van de milieubelasting bijvoorbeeld door het uitplaatsen en clusteren van bedrijven en toepassing van milieuvriendelijke vervoersvormen. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van de vervoersmodaliteiten trein, water en leidingenstraat en mogelijk nieuw te ontwikkelen modaliteiten.

We staan aan het roer bij de invulling van onze strategische geografische ligging op de as Rotterdam-Antwerpen en we verzilveren de hieruit voortkomende revenuen zoals: uitbreiding van de werkgelegenheid voor onze burgers, versterking van landelijke kwaliteiten, zoals voldoende groene buffers en extra woningbouw voor de huisvesting van de werknemers met als neveneffect een groter economische draagvlak voor het behoud van voorzieningen, ook op lokaal niveau in passende op de kern gericht bedrijventerreinen. De economische ontwikkeling is in harmonie met de leefkwaliteit van de omgeving en duurzaamheid blijft daarbij een belangrijk item; ook in de verre toekomst.

De gemeente Moerdijk kiest er voor de kansen die haar industrie en bedrijvigheid biedt sterker dan voorheen op een duurzame wijze te benutten. Bij die leefkwaliteit horen ook maatschappelijke kansen zoals maatschappelijk verantwoord ondernemen, economische spin-off en sponsoring. Het is niet industrie met een aantal dorpskernen of een aantal dorpskernen met industrie, maar een duurzaam samenhangend geheel van wonen, recreatie en bedrijvigheid.

MOBILITEIT

Keuze:

Moerdijk is in 2030 een netwerkgemeente zowel lokaal (tussen de kernen) als regionaal en heeft dit actief geoptimaliseerd zowel binnen de gemeentegrenzen als daarbuiten. Niet door de ontwikkelingen af te wachten maar door aan te geven wat de gemeente wil en hierbij (regionaal) de leiding te nemen .

Toelichting:

Om de leefbaarheid van de kernen op peil te houden zijn goede verbindingen tussen de kernen met Zevenbergen en de kernen onderling nodig. Goede verkeers- en vervoersverbindingen zijn een voorwaarde om de leefbaarheid van kleinere kernen te behouden. Enerzijds gaat het hier om het binnengemeentelijke vervoer naar de niet-basisvoorzieningen in de gemeente, waarvoor geldt: bereikbaarheid gaat boven nabijheid. Anderzijds betreft het hier woon-werkverkeer.

De gemeente Moerdijk is goed bereikbaar en is dat in 2030 nog steeds. Er is in de gemeente geïnvesteerd in de bereikbaarheid van de kernen en het buitengebied, waarbij veiligheid en rust centraal stonden. Daar waar mogelijk werden verkeersstromen gescheiden en verkeersluwe situaties geschapen. In 2030 gaat binnen de gemeente verkeer daar waar het hoort; elke vorm van verkeer gaat over een route die daarvoor veilig en geschikt is. Dit gebeurt niet door middel van selectieve afsluiting van het buitengebied, maar door te werken met routestructuren. Gerichte bewegwijzering waarborgt dat verschillende doelgroepen de juiste route nemen.

De kern Zevenbergen heeft een volwaardige rondweg buiten de kern waardoor Zevenbergen de kansen heeft kunnen benutten zich te ontwikkelen tot de centrale kern van de gemeente. In combinatie met de omliggende bedrijvigheid is Zevenbergen daarmee een van de belangrijke stedelijke regio's in West-Brabant waarin maximaal gebruik gemaakt van de vervoersmodaliteiten trein, water en leidingstraat en mogelijk nieuw te ontwikkelen modaliteiten.

Moerdijk heeft een personenspoorlijn met een station in Zevenbergen en Moerdijk (het huidige station Lage Zwaluwe) van waaruit routes voor langzaam verkeer en de openbaarvervoersverbindingen zorgen voor duurzamere verbindingen voor inwoners en bezoekers tussen de kernen, van en naar het buitengebied en het industrieterrein. Het gebied bij het huidige station Lage Zwaluwe is, vanwege haar strategische ligging, ontwikkeld tot een gebied met passende hoogwaardige bedrijvigheid. De goederenspoorlijn tussen Rotterdam en Antwerpen/Vlissingen is geoptimaliseerd en ligt buiten de kernen van de gemeente. De A17 is geëvolueerd tot een volwaardige, met respect voor de leefbaarheid van onze kernen, landschappelijk ingepaste transport-as tussen Rotterdam en Antwerpen. Ook overige knelpunten in het (snel)wegennetwerk zijn in samenwerking met de verantwoordelijke instanties aangepakt en opgelost.

RECREATIE EN TOERISME

Keuze:

In 2030 heeft de gemeente Moerdijk de bestaande toeristisch-recreatieve trekpleisters uitgebouwd en zijn nieuwe trekpleisters ontstaan, die de bestaande trekpleisters versterken. Hierbij zijn het water, de natuur, het landschap en de cultuurhistorische waarden benut.

Toelichting:

Moerdijk heeft haar eigen unieke toeristische trekpleisters gekoppeld aan de rijke cultuurhistorie, de diversiteit van de natuur de dynamiek van het water, de aantrekkelijke stadjes (Willemstad en Klundert) en de centrale kern Zevenbergen.

Het uitgangspunt voor de recreatieve en toeristische ontwikkelingen van de gemeente Moerdijk is synergie tussen de waarden in balans met de leefbaarheid in de verschillende kernen. Toeristisch zijn in 2030 de kwaliteiten en kansen van de recreatieve entree van de gemeente Willemstad en de nabij gelegen toeristische satellieten: natuur, landschap, water, cultuurhistorie en de kernen Klundert en Zevenbergen optimaal benut in balans met de lokale leefbaarheid. De kern Zevenbergen is ook vanaf het water bereikbaar en het centrum is zodanig opgeknapt dat het ook voor toeristen een aantrekkelijk verblijfsgebied is. In de recreatieve entree zijn de verblijfsmogelijkheden, de recreatieve mogelijkheden en ontsluiting in en tussen de kernen optimaal.

Cultureel erfgoed maakt onze historie zichtbaar en daarom is cultuurbehoud belangrijk. In 2030 zijn de overblijfselen van het verleden die de Moerdijkse samenleving belangrijk vindt in kaart gebracht en in een goede staat. Hierbij is immaterieel erfgoed zoals tradities, plaatselijke feesten, verhalen en het dialect niet vergeten. De (culturele) geschiedenis is vastgelegd en wordt op de meest geëigende wijze getoond, aan de burgers van Moerdijk en liefhebbers van daar buiten. Ons cultureel erfgoed is toeristische ontsloten.

Recreatie op en aan het water is mogelijk zowel aan de Noord, West als Zuidzijde van de gemeente. Watertoerisme wordt gepromoot richting de Mark en Hollands Diep en ook rond de industrieterreinen zijn recreatieve zones aangelegd.

Bij sluiting van agrarische bedrijven is ook de inzet van het vrijkomende terrein voor bijvoorbeeld recreatieve en/of natuurlijke doeleinden een realistische mogelijkheid.

In 2030 is de bevolkingssamenstelling van onze gemeente drastisch gewijzigd, een groot deel van onze inwoners zal uit 'ouderen' bestaan en niet meer deelnemen aan het arbeidsproces. Deze groep kan binnen de gemeente Moerdijk invulling geven aan de vrije tijd en een belangrijk deel van de ontspanningsbehoefte bevredigen. Hiervoor biedt Moerdijk hen voldoende recreatie- en ontspanningsmogelijkheden dicht bij de kernen. Wandelen, fietsen, zowel voor korte als lange afstanden, is mogelijk in lokale netwerken en netwerken die gemeente overstijgend zijn en tevens toeristisch gebruikt worden.

SOCIALE COHESIE

Keuze:

In 2030 vormen de verenigingen en de vrijwilligers nog steeds het cement van de lokale samenleving en kennen de kernen van Moerdijk nog steeds een rijk verenigingsleven en een onmiskenbare sociale cohesie.

Toelichting:

Onze dorpen kennen een sterke sociale cohesie die vaak bepalender is voor de leefbaarheid dan het wel of niet aanwezig zijn van bepaalde voorzieningen. De sociale cohesie is echter wel aan het verwateren, bijvoorbeeld als gevolg van ontgroening en individualisering.

Sociale cohesie staat voor de samenhang in de maatschappij; de solidariteit, zorg en verantwoordelijkheid voor elkaar. Dat uit zich in verschillende vormen van vrijwilligerswerk of mensen die mantelzorg verlenen en in actief burgerschap. De sociale cohesie binnen de kernen in de gemeente Moerdijk is erg sterk en bevordert het verenigingsleven. Er zijn veel vrijwilligers actief, zowel binnen het verenigingsleven als daarbuiten in bijvoorbeeld buurten, kerken, zorginstellingen. Maar deze sterke sociale cohesie staat onder druk doordat er beperkte nieuwe aanwas is van nieuwe (jonge) vrijwilligers uit de gemeente.

In 2030 vormen de verenigingen, en dan vooral de sociaal-culturele verenigingen, het cement van de lokale samenleving en kennen de kernen van Moerdijk nog steeds een rijk verenigingsleven. De gemeente kiest voor ondersteuning van de sociale cohesie in breed perspectief door aan te sluiten op bestaande sociale structuren naast het bekende verenigingsleven. De gemeente ondersteunt vrijwilligers en hun initiatieven en zet daarbij sterk in op waardering en ondersteuning, waardoor er een aantrekkelijk klimaat is om vrijwilligerswerk uit te voeren en activiteiten te ontplooiën.

Het belang en de waarde van activiteiten zijn vanzelfsprekend. Zij bevorderen in belangrijke mate de sociale cohesie. Deelname aan het culturele leven draagt bij aan het individuele welzijn en bevordert het volwaardig burgerschap. Daarnaast geeft een aantrekkelijk cultureel klimaat uitdrukking aan de eigen identiteit van de gemeente en geeft een gezicht aan de eigen identiteit van een kern binnen de gemeente. Voorzieningen en activiteiten zijn bij uitstek plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten en waar ruimte is voor het uitwisselen van gedachten.

Voor wat betreft het accommodatiebeleid kiest de Moerdijk er voor de onderlinge samenwerking te stimuleren met name door te sturen op gezamenlijke huisvesting soms in combinatie met andere functies/voorzieningen. Ontmoeten is een van de basisvoorzieningen die aanwezig is in elke kern. De verenigingen hebben de uitdaging, die de daling van het aantal inwoners opleverden, met succes opgepakt. Zij maken niet alleen gebruik van dezelfde accommodatie(s), maar hebben elkaar ook organisatorisch gevonden. Voor grootschalige accommodaties zoals sommige sportvoorzieningen zijn verenigingen aangewezen op de grotere kernen.

VOORZIENINGEN

Keuze:

De kernen van Moerdijk beschikken in 2030 over de basisfuncties: basisonderwijs, een ruimte met een ontmoetingsfunctie, passende binnen- of buitensportfaciliteiten en een kerngerichte zorgfunctie. De overige functies zijn geconcentreerd in de grotere kernen waarbij geldt dat bereikbaarheid boven nabijheid gaat.

Toelichting:

Het draagvlak voor voorzieningen voor met name de jeugd, waaronder het basisonderwijs, in de kleine kernen staat onder druk. Een sterkte van de gemeente Moerdijk is wel de aanwezigheid van basisfuncties in elke kern. In 2030 zijn in elk van de elf kernen die een dorps- of stadsplan hebben de basisvoorzieningen kwalitatief hoogstaand en duurzaam aanwezig en beschikt elke kern over: basisonderwijs, ontmoeting, gepaste buiten- en binnensport en kerngerichte zorg. Hierbij is aangesloten op de behoeften van de kernen en zijn de stads- en dorpsraden actief betrokken.

Verenigingen maken gebruik van gezamenlijke multifunctionele voorzieningen in hun eigen kern. Ook het onderwijs, de gemeente, de zorgsector en commerciële aanbieders van voorzieningen gebruik kunnen hier gebruik van maken.

De overige niet-basisfuncties zijn geconcentreerd in/rond de grotere kernen waarbij bereikbaarheid boven nabijheid gaat. Voor voorzieningen als bijvoorbeeld een ziekenhuis is de gemeente afhankelijk van de regio. De bereikbaarheid van alle voorzieningen is voor alle burgers van de gemeente Moerdijk gegarandeerd.

ZORG

Keuze:

In 2030 is passende zorg voor iedereen bereikbaar.

Toelichting:

Zorg vraagt veel aandacht door de toenemende vergrijzing, ontgroening, extramuralisering en verdergaande regionale schaalvergroting (vershraling) van de zorgaanbieders zelf als gevolg van fusies. Zorg is een taak die niet exclusief het terrein is van de gemeente, ook zorginstellingen en verzekeraars hebben een verantwoordelijkheid in deze. De gemeente kiest voor een verregaande strategische samenwerking met deze partijen en zorgt dat zij hun verantwoordelijkheid nemen om zorg op maat te kunnen blijven bieden.

Uitgangspunt is dat men zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Een optimale sociale cohesie maakt dit makkelijker, evenals de bouw van levensloopbestendige woningen en zorgwoningen. Belangrijk vertrekpunt hierbij is dat de zorgvrager – de consument – centraal staat. In overleg met de gemeente(n) en de zorgaanbieders wordt bepaald hoe het beste invulling kan worden gegeven aan de zorgvraag. Kleinschaligheid en mix van zorg, onderwijs en andere basisvoorzieningen worden dicht bij de bewoners, meestal per kern georganiseerd. Mensen die ouder worden en/of zorg nodig hebben kunnen, zolang zij in staat zijn de regie over hun eigen leven te voeren, de door hen gekozen levenswijze voortzetten.

In 2030 kennen alle kernen van Moerdijk passende zorg op maat als basisvoorziening. Er is een verregaande strategische samenwerking om zorg op maat te kunnen blijven bieden. De overige voorzieningen zoals bijvoorbeeld de huisartsenpost en het ziekenhuis zijn optimaal bereikbaar.

Mensen die 24 uur per dag verpleegzorg nodig hebben, kunnen terecht bij de uitgebreide zorgfunctie in Zevenbergen en waar mogelijk in locaties in de andere kernen. In 2030 is zorg voor iedereen bereikbaar, wat niet altijd inhoudt dat zorg dichtbij huis is. Mobiliteit moet daarop afgestemd zijn, vanuit alle kernen is de bereikbaarheid van de zorgfuncties gegarandeerd.

ONDERWIJS

Keuze:

Moerdijk heeft in 2030 samen met de buurgemeenten een volledig en breed onderwijsaanbod dat aansluit op de regionale en lokale arbeidsmarkt.

Toelichting:

De demografische ontwikkeling heeft een direct gevolg voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid, veel oudere werknemers zullen de komende jaren uittreden. Om voldoende goed geschoolde aanwas te hebben biedt Moerdijk in 2030 samen met de regio goede, optimaal bereikbare scholingsmogelijkheden aan.

Basisonderwijs is een basisvoorziening en wordt in elke kern van de gemeente Moerdijk aangeboden. In 2030 wordt in de kern Zevenbergen middelbaar onderwijs volledig aangeboden. De gemeente beschikt samen met de buurgemeenten over een volledig en breed onderwijsaanbod dat aansluit bij de regionale en lokale arbeidsmarkt. Binnen de regio zijn op geschikte plaatsen onderwijsinstellingen, op MBO en/of HBO niveau welke aansluiten op de bedrijvigheid in de gemeente en de regio. Het bedrijfsleven neemt hierin haar verantwoordelijkheid en zorgt voor input en afname.

Hiermee vergroot de gemeente en de regio de kansen van haar inwoners op de arbeidsmarkt en komt tegemoet aan de roep van de werkgevers van zowel de commerciële als de niet commerciële organisaties om goed geschoold personeel.

DUURZAAMHEID

Keuze:

De gemeente Moerdijk kiest voor een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid en profileert zich daarmee bij alles wat we doen in onze gemeente.

Toelichting:

Bij duurzaamheid gaat het niet alleen om duurzaam bouwen en een duurzame economie, maar ook om ecologische duurzaamheid. Moerdijk profileert zich als een duurzame gemeente.

De gemeente Moerdijk heeft de uitstoot van fijnstof en broeikasgassen, zoals CO₂, binnen de eigen gemeentegrenzen in 2030 met 40% gereduceerd ten opzichte van [de EU Normen in 2009](#) en heeft projecten gestart waarmee uitstoot wordt gecompenseerd. Daarnaast zijn ook de overlast als gevolg van bijvoorbeeld stank, lawaai en licht geminimaliseerd. Deze projecten worden gecombineerd met het verder ontwikkelen van de landelijke kwaliteiten, de natuurgebieden en ecologische verbindingzones.

Voor wat betreft het opwekken van duurzame energie wordt gezocht naar nieuwe vormen die het karakter van de kernen en het landschap niet aantasten. Daarin geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld. In 2030 is 30% van de totale reguliere energiebehoefte gedekt uit 'lokaal' geproduceerde duurzame energie.

Duurzaamheidsprincipes van de gemeente Moerdijk staan hoog in het vaandel. De gemeente draagt die principes actief uit en daagt haar inwoners en partners uit dat ook te doen. De gemeente vervult voor haar eigen organisatie en in haar eigen handelen een voorbeeldfunctie.

BESTUUR EN ORGANISATIE

Keuze:

Bestuur en organisatie beweegt in 2030 mee met de maatschappelijk ontwikkelingen en draagt op een actieve en innovatieve wijze bij aan de realisatie van de verdere ontwikkeling van de gemeente in de gewenste richting.

Toelichting:

De gemeente Moerdijk is ambitieus, maar haar manoeuvreerruimte is vaak beperkt. Op de meeste beleidsterreinen is de gemeente afhankelijk van initiatieven van particulieren en/of het maatschappelijk middenveld. Daarom zoekt de gemeente actief ambtelijk en bestuurlijk niet-vrijblijvende samenwerking op met publieke en/of particuliere partners. In principe wordt daarbij uitgegaan van gelijkwaardig partnerschap waarbij de gemeente de regierol naar zich toe trekt.

Om de sociale cohesie in de kernen en het buitengebied te versterken, betreft de gemeente haar partners uit het maatschappelijk middenveld, de burgers en ondernemers bij de uitvoering van de beleidsdoelstellingen. Zowel in de kernen als in het buitengebied vervult de gemeente de regierol, maar de lokale gemeenschappen en de agrarische sector hebben een inventariserende, adviserende en beherende rol.

Uiteraard zijn er ook domeinen waar de gemeente volledig zelfstandig moet opereren. In die gevallen kunnen de partners van de gemeente rekenen op een efficiënte, effectieve en klantgerichte benadering. Daarvoor zijn in 2030 de regelgeving voor burgers, verenigingen en ondernemers vereenvoudigd en werkt de gemeente optimaal door de 'één loket'-benadering voor burgers, verenigingen en ondernemers vanuit het 'front- en backoffice'-concept. De gemeente Moerdijk werkt in een continu proces aan optimalisering van de dienstverlening aan haar burgers, verenigingen (organisaties) en bedrijven.

ROL IN DE REGIO

Keuze:

Moerdijk is in 2030 een gemeente die, gezien haar positie als belangrijk industrie- en woongebied in West-Brabant, een strategische rol speelt in de regio en kiest voor een niet-vrijblijvende regionale samenwerking met enkele publieke en/of private partners op strategisch, tactisch en operationeel niveau, vanuit het principe: 'lokaal, wat lokaal kan en regionaal, wat regionaal moet'.

Toelichting:

Naast de Moerdijkse strategieën is er ook volop dynamiek in de (bestuurlijke) omgeving van Moerdijk. Op *landelijk niveau* is een prominente rol weggelegd voor bijvoorbeeld de WMO, het programma Ruimte voor de rivier en Pieken in de Delta uit de Nota Ruimte. Op *provinciaal niveau* is de invloed merkbaar van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening. Op *Regionaal niveau* vindt de afstemming onder meer plaats in de vorm van de Strategische Agenda West-Brabant.

Voor een deel zijn dit allemaal autonome ontwikkelingen waar Moerdijk op inspeelt. Toch weet Moerdijk ook kansen van de eigen missie in te brengen en zo de rol van spelleider en spelbepaler in te vullen, in de regio (West-Brabant) en daarbuiten (Zuidwest Nederland).

Op een aantal terreinen is de gemeente op regionaal niveau niet vrijblijvende samenwerking aangegaan vanuit het principe: 'lokaal, wat lokaal kan en regionaal, wat regionaal moet' en heeft de gemeente een leidende rol in thema's als duurzaamheid, water en mobiliteit en een bepalende rol in thema's als economie en onderwijs met als basis deze strategische visie.